

УНИВЕРЗИТЕТ ПРИВРЕДНА АКАДЕМИЈА У НОВОМ САДУ

НАЗИВ ФАКУЛТЕТА

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
<p>1. Датум и орган који је именовано комисију:</p> <p>Комисију је именovalo Наставно-научно веће Правног факултета за привреду и правосуђе Универзитета Привредна академија у Новом Саду на XV седници дана 25. маја 2015. године својом Одлуком бр. 8/4.</p> <p>2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:</p> <p>1) Проф. др Витез Мирослав, редовни професор, ужа научна област Привредноправна, изабран у звање редовног професора 2001. године на Економском факултету у Суботици Универзитета у Новом Саду, где је и запослен, Председник Комисије;</p> <p>2) Проф. др Слободан Јовановић, ванредни професор, ужа научна област Привредноправна, изабран у звање ванредног професора 2012. године на Правном факултету за привреду и правосуђе Универзитета Привредна академија у Новом Саду, где је и запослен, Члан Комисије;</p> <p>3) Проф. др Маријана Дукић Мијатовић, ванредни професор, ужа научна област Привредноправна и Међународноправна, изабрана у звање ванредног професора 2012. године на Правном факултету за привреду и правосуђе Универзитета Привредна академија у Новом Саду, где је и запослена, Ментор.</p>
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
<p>САЊА, (ЈОСИП) ГОНГЕТА</p> <p>Датум и место рођења, општина, Република:</p> <p>08.03.1980, ВИНКОВЦИ, РЕПУБЛИКА ХРВАТСКА</p> <p>Датум одбране, место и назив магистарске тезе:</p> <p>Дипломски рад на тему "Господарски развој Вуковарско - сријемске жупаније" кандидаткиња је одбранила на Правном факултету у Осиеку 2007. године, а 2009. године је уписала докторске студије на Правном факултету Универзитета у Загребу област - Право друштва и трговачко право, да би исте наставила на докторским студијама Привредно правног смера на Правном факултету за привреду и правосуђе Универзитета Привредна академија у Новом Саду.</p> <p>Приказ научних стручних радова са оценом:</p> <p>1. Гонгета С.: Учешће на међународној конференцији XXI, Ento Annual Conference "Innovation In Training, Training for Innovation ", Desenzano del Garda, Italy 2008th ИСБН 978-5-93463-020-2; стр. 172-179 (М31)</p> <p>2. Јелинић, Гонгета С.: Contemporary role of Inland waterway transport activity, 8th International Conference Economic Integration, Competition and Cooperation, Опатија, 2011. ИСБН 978-953-7813-04-8, доступно на: SSRN: http://ssrn.com/abstract=2232641 (М33)</p> <p>3. Јелинић, Гонгета С.: Развој јавне управе и сустав високог образовања – приједлози за реформу сустава прописа из подручја високог образовања и велеучилишта, Зборник радова Међународне конференцији „Развој јавне управе“, Вуковар, 2011. ИСБН 978-953-7734-02-2; стр. 167-177 (М33)</p> <p>4. Перић, Гонгета С.: Темељна задаћа и циљеви унутарње финансијске контроле у јавном сектору, Зборник радова Међународне конференције „Развој јавне управе“, Вуковар, 2011. ИСБН 978-953-7734-02-2; стр. 329-335 (М33)</p> <p>5. Гонгета С.: Уговор о leasingu у савременом хрватском праву, Зборник радова VIII традиционалног научног скупа „Правнички дани проф. др. Славко Царић“, Нови Сад, 2011., ИСБН 978-86-6019-020-0, стр. 429-439 (М33)</p> <p>6. Белај, Гонгета С.: Уговор о даровању – ОГЗ као темељ новог Закона о обвезним односима, Знанствени скуп</p>

- „Аустријски грађански законик 1811-2011“, Тузла, 16.-18.XII.2011. ИСБН 978-9958-609-63-3; стр. 203-217 (M31)
7. Дукић Мијатовић М., Гонгета С.: Економски и правни аспекти уговора о leasingu, VIII. Мајско саветовање: Право и услуге, Крагујевац, 2012.; ИСБН 978-86-7623-034-1, стр. 99-111 (M31)
8. Гонгета С., Белај: Рокови испуњења новчаних обвеза – ново законско уређење, Зборник радова IX традиционалног научног скупа „Правнички дани проф. др. Славко Царић“, Нови Сад, 2012. ИСБН 978 86-6019-023-1; стр. 274-282 (M31)
9. Гонгета С.: Combating Late Payment In Commercial Transactions – Case of Croatia, 9th International Conference Economic Integration, Competition and Cooperation, Accession of the Western Balkan Countries to the European Union, Опатија, 2013. ИСБН 978- 953-7813-16-1, str. 116-128 (M33)
10. Дукић Мијатовић М., Гонгета С.: Банкарске гаранције у свјетлу правила МТК: Uniform Rules for Demand Guarantees, IX. Мајско саветовање: Услужно право, Крагујевац, 2013, ИСБН 978-86-7623-043-3, стр. 253-267 (M31)
11. Смолић М., Гонгета С.: Пробој правне особности у хрватском правном саставу, Зборник радова X. традиционалног научног скупа „Правнички дани проф. др. Славко Царић“: Актуелности привредне легислативе као детерминанте развоја економија држава у региону, Нови Сад, 2013, ИСБН 978-86-6019-037-8, стр. 47-58 (M31)
12. Дукић Мијатовић М., Гонгета С.: Consumer Credit In European Union, International Scientific forum, ISF 2013, Tirana, Albania, ИСБН: 978-608-4642-17-6 (Vol. 1.) стр. 410. – 421 (M33)
13. Дукић Мијатовић М., Гонгета С.: Consumer's Lending In the European Union, Право – теорија и пракса, бр. 10 – 12 / 2013, УУ ИССН 0352-3713; стр. 1-11 (M53)
14. Дукић Мијатовић М., Гонгета С.: Societas Privata Euoraea – наднационални облик друштва са ограниченом одговорношћу, X. Мајско саветовање: Услужни послови, Крагујевац, 2014., ИСБН 978-86-7623-048-8, стр. 935-946 (M31)
15. Гонгета С.: Промјене регулаторног оквира њемачког друштва с ограниченом одговорношћу као последица регулаторне конкуренције у подручју права друштава међу државама чланицама Еуропске уније – Зборник Правног факултета у Ријеци, вол 35. бр. 2, 2014. (у поступку објаве)
16. Дукић-Мијатовић, М. Гонгета, С.: Нова Директива о правима потрошача у Европској унији, Европско законодавство, бр. 51/2015., Београд, ИССН 1451-3188, стр. 148.-160. (M51)
17. Дукић-Мијатовић, М. Гонгета, С.: Директива о сузбијању закашњења у привредним уговорима, Европско законодавство, бр. 51/2015., Београд, ИССН 1451-3188, стр. 218.-228. (M51)
18. Дукић-Мијатовић, М., Гонгета, С.: Директива о рачунима за плаћање – корак више у пружању услуга и заштити права у Европској унији, XI Мајско саветовање: Услуге и заштита корисника, Крагујевац, 2015., ИСБН 978-86-7623-057-0, стр. 207.-223. (M31)

III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

„Друштво са ограниченом одговорношћу - развој и перспективе према европском законодавству“

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Навести кратак садржај са назнаком броја страна поглавља, слика, шема, графикона и сл.

Друштво са ограниченом одговорношћу (немачки: Gesellschaft mit beschränkter Haftung – GmbH, eng. Private Limited) као правни облик привредног друштва настало је на немачком географском подручју. За разлику од осталих друштава која су настајала кроз дуги низ година развијајући се према потребама пословне праксе, друштво са ограниченом одговорношћу резултат је директне немачке законодавне интервенције. Једино друштво у којем је одговорност чланова за обавезе друштва била одвојена од друштва правног лица до тада је било акционарско друштво. Међутим, за разлику од англосаксонског правног система, немачко акционарско друштво није било намењено малим предузетницима. Оцењено као доста круто и сложено, акционарско друштво више није било погодно за пословне подухвате предузетницима са мањим капиталом и мањим бројем чланова друштва. Коначно решење пронађено је у друштву са ограниченом одговорношћу регулисаном Законом о друштвима са ограниченом одговорношћу (нем. Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung – GmbHG §5) који је ступио на снагу у мају 1892. године. Након неколико покушаја измена Закона о друштвима с ограниченом одговорношћу, тек је у јулу 1980. године учињена тзв. мала реформа, која је захватила мање делове Закона, а ступила је на снагу 1. јануара 1981. године. Од тада до 2008. године немачки је законодавац регулативу друштава с ограниченом одговорношћу тек прилагођавао директивама Европске уније са сврхом уједначавања права друштава унутар њених граница. За нечим више заправо није ни било потребе, јер се по броју основаних друштава с ограниченом одговорношћу (не само у Немачкој, већ и у осталим државама) од његовог настанка до данас, друштво са ограниченом одговорношћу показало као највећи немачки извозни правни производ. Кандидаткиња је указала у складу са тим да се не сме занемарити значај друштва с ограниченом одговорношћу на привреду држава, које су га увеле у своја законодавства, али и историјски утицај на право друштава у целом свету и да се као такво најчешће се користи за покретање малих и средњих предузећа. Оно што друштво са ограниченом одговорношћу чини најчешће бираним обликом друштва је његова правна еластичност, због које омогућава остваривање различитих циљева. Тако се друштво с ограниченом одговорношћу показало као добар модел за инострана улагања, управљање инвестиционим фондовима, остварење задругарства, пословних циљева слободних занимања и слично. Модерна и динамична кретања у привреди захтевају адекватан регулаторни оквир правних облика за обављање пословне делатности. Кандидаткиња је изузетну пажњу у истраживању посветила развоју друштва са ограниченом одговорношћу у немачком праву. Након више од века

успешне регулативе права друштава, посебно друштва с ограниченом одговорношћу, немачки Савезни парламент (Bundestag) усвојио је 28. јуна 2008 године предлог закона намењеног модернизацији немачког права друштава. Gesetz zur Modernisierung des GmbH-Rechts und zur Bekämpfung von Missbräuchen (MoMIG) представља прекретницу у легислативи оснивања најчешће бираног облика привредног друштва у Немачкој. Оно што га чини најчешће бираним обликом друштва је његова правна еластичност, због које омогућава остваривање различитих циљева, те је до 2007. године у Немачкој основано готово милион друштава с ограниченом одговорношћу. Примарни циљ немачког законодавца био је омогућити предузетницима флексибилније, јефтине и брже оснивање друштва са ограниченом одговорношћу и привући и задржати немачке, али и предузетнике из осталих држава чланица Европске уније. Реформа је донела неколико великих и потпуно нових промена у дотадашњем немачком правном оквиру друштава са ограниченом одговорношћу. Највећа новина, коју је МоМIG донео немачкој пословној пракси, а на коју је стављен нагласак у овој докторској дисертацији, свакако је могућност оснивања новог облика друштва с ограниченом одговорношћу, тзв. Unternehmergesellschaft III UG - haftungsbeschränkt (даље у тексту: Mini GmbH / Мини друштво с ограниченом одговорношћу.) са смањеним основним капиталом потребним за оснивање. Наиме, одредбама МоМIG-а за оснивање друштва са ограниченом одговорношћу омогућено је оснивање облика друштва с ограниченом одговорношћу за које је довољно минималних 1,00 Еуро. Такође, наведеним изменама омогућено је новооснованом друштву са ограниченом одговорношћу да своје подручје деловања након оснивања не мора нужно усмерити на немачки географски простор. Тако, осим седишта које је унутар државних граница Немачке, новоосновани Mini GmbH не мора имати никакве друге везе с матичном државом и може деловати било где на подручју Европске Уније чиме се одступило од доктрине стварног седишта друштва у немачком праву. Правно гледано, МоМIG представља регулаторну конкуренцију друштава с ограниченом одговорношћу у односу на остале државе чланице Европске уније, посебно енглеско друштво с ограниченом одговорношћу, те је по мишљењу кандидаткиње увелико допринело конвергенцији уређења права друштава, па је у докторској дисертацији посебно анализирана позадина и ток, за многе револуционарних, измена немачког права друштава с ограниченом одговорношћу и најзначајније одреднице за оснивање Мини друштва с ограниченом одговорношћу предвиђене МоМIG-ом као и последице за остала национална законодавства унутар граница Европске уније. Кандидаткиња је спровела детаљно упоредноправно истраживање и уочила да су остале земље убрзо уочиле предности овог правног облика и уврстиле га у своје законодавство. У немачкој пословној пракси се чак развио и посебан облик командитног друштва тзв. GmbH&Co Ltd., у којем је друштво са ограниченом одговорношћу комплементар друштва. Сличан облик друштва назван Limited & Co GmbH развио се и у Енглеској као комбинација енглеског друштва с ограниченом одговорношћу и немачког командитног друштва. Оваква друштва названа "друштва хибриди" настали комбинацијом већ постојећих правних облика такође се у правној литератури наводе као могућ резултат неактивног хоризонталног регулаторног такмичења међу државама. Слобода пословног настањивања унутар граница Европске уније као јединственог тржишта гарантована је већ одредбама примарног законодавства, тачније Уговором о оснивању Европске заједнице и незамисливо је њено остварење у пракси без хармонизираних прописа држава чланица у којима се привредним друштвима она и осигурава. Кандидаткиња је указала да различити регулаторни оквири у националним законодавствима држава чланица Европске уније често представљају препреке у обављању прекограничног пословања. Неједнако утврђени стандарди у области права друштава, посебно у погледу правних облика предвиђених за обављање промета роба и пружање услуга, отежавају слободно кретање трговачких друштава међу државама чланицама Европске уније заштићено институтом слободе регистрације. Динамична догађања у привреди и тржишта капитала захтевају константу модернизацију прописа и прилагођавање тренутним захтевима како у националним законодавствима, тако и на нивоу Европске уније као јединственог тржишта. Уз уредбе и директиве, као инструменте секундарног законодавства Европске уније, значајну улогу при остваривању слободе пословног настањивања, као једне од привилегија држава чланица Европске уније и уједначавању права друштава унутар Европске уније, сигурно има и пракса Европског суда. Најутицајније пресуде Европског суда у погледу остваривања слободе пословног настањивања свакако су оне у случајевима Centros 1999. године, Uberssring 2002. године, Inspire Art 2003. године и SEVIC Systems 2005. године. Наведеним судским пресудама потврђено је својство правног лица привредних друштава у свакој од држава чланица Европске уније без обзира према којем националном законодавству је основано и забрањена дискриминаторска примена националних прописа према друштвима основанима у другој држави чланици. Приказом одлука Европског суда у предметима кључним за потврђивање слободе регистрације и предузетничког кретања у оквиру граница Европске уније, гарантованим Уговором о функционисању Европске уније, указано је на основне разлоге развоја регулаторног такмичења међу државама чланицама и реформе права друштава које су уследиле након тога. Једно од питања које се, следом тога поставило је, да ли је пракса Европског суда у случајевима потврђивања слободе регистрације и изазивањем регулаторне конкуренције међу државама чланицама негативно утицала на процес хармонизације права друштава унутар граница Европске уније или му доприноси. Надаље, компаративним приказом законских прописа, којима се уређује верзија класичног немачког друштва с ограниченом одговорношћу и његовог највећег конкурента, енглеског друштва с ограниченом одговорношћу дат је одговор на питање да ли је немачки законодавац успео у регулаторној утакмици сустићи атрактивна решења предвиђена у националном и наднационалном уређењу права друштава. Кандидаткиња је детаљно анализирила и Private company limited by shares (скраћено Limited или Ltd. је енглески облик друштва с ограниченом одговорношћу). Регулише га Companies Act, модернизован 2006. године и одликују га

једноставност и ниски трошкови при оснивању. Енглеско друштво с ограниченом одговорношћу због изузетне флексибилности и брзине при оснивању и деловању, показало се као највећи конкурент класичном немачком друштву са ограниченом одговорношћу (GmbH). Облик друштва, које карактеришу ограничена одговорност чланова, брзо оснивање темељем образаца доступних путем интернета и изостанак захтева за великим основним капиталом потребним за оснивање брзо се показао као чешћи избор немачким предузетницима у односу на класично друштво с ограниченом одговорношћу. У периоду од 2003. до 2006. године у Великој Британији основано је преко 67.000 нових Ltd.-а из других чланица Европске Уније при чему је највећи уплив био управо из Немачке, затим Француске, Холандије и Норвешке. До тада једноставно, оснивање Ltd.-а додатно је поједностављено реформом британског Companies Act-а 2006 године. Како је раније наведено, то је био један од основних разлога за поновни покушај модернизације немачког законодавства у области друштава с ограниченом одговорношћу и постизање веће конкурентности Немачке на нивоу Европске уније што је резултирало Мини друштвом с ограниченом одговорношћу. У докторској дисертацији је посебна пажња посвећена анализи регулаторног такмичења у оквиру права друштава унутар граница Европске уније, с посебним освртом на Републику Хрватску као најмлађу чланицу, те Републику Србију, која је на путу приступања Европској унији. Према Уговору о оснивању Европске заједнице привредним друштвима сматрају се друштва основана на основама грађанског или привредног права, заједно са задружним друштвима, као и друге правне особе регулисане јавним или приватним правом, осим оних непрофитних. Осим хармонизације правних прописа, Европска унија има за задатак и израду нових облика привредних друштава који немају за улогу заменити постојеће правне облике у националним законодавствима, већ привредницима пружи слободан избор привредног друштва у складу са моделима предвиђеним у националном законодавству сваке од држава чланица. Тако су већ предвиђени неки наднационални облици друштава у Европској унији. Европско привредно интересно удружење (EEIG) могуће је основати још од 1985 године, европско друштво (Societas Europaea, SE) које је на наднационалној нивоу уређено као европско акционарско друштво од 2001 године, те европска задруга (SCE) чије је оснивање могуће од 2003. године. Последњем од предложених облика привредног друштва на наднационалном нивоу претходио је Предлог Уредбе о европском приватном друштву у јуну 2008. године. Након анализе рецепције друштва са ограниченом одговорношћу у национална законодавства у земљама региона и Европске уније, кандидаткиња је у докторској дисертацији анализирао квалитет реформи у области права друштава унутар граница Европске уније, које су довеле до предлога за стварањем наднационалног друштва са ограниченом одговорношћу предвиђеног за мале и средње предузетнике, те коначно указала на тренутну ситуацију у процесу њене реализације, како је наглашено, уз уједначени регулаторни оквир међу државама чланицама, остваривању пословног настанка доприносе и нови наднационални облици привредних друштава. Након анализе већ постојећих облика привредних друштава на наднационалном нивоу, појашњен је последњи облик, који је у Предлогу Директиве о друштвима с ограниченом одговорношћу са једним чланом предвидела Европска комисија. Приказом Societas Unius Personae (друштво са ограниченом одговорношћу са једним чланом), кандидаткиња је изложила перспективу и циљеве, који се желе постићи таквом правном регулативом, те одговорила на питање зашто претходни предлози облика друштва с ограниченом одговорношћу на наднационалном нивоу нису успели у реализацији. Са свих наведених разлога, истраживање у овој докторској дисертацији било је усмерено ка детаљној емпиријској, индуктивној, дедуктивној, системској, телеолошкој, компаративној и хронолошкој анализи друштва са ограниченом одговорношћу, његовог развоју и перспективи према европском законодавству.

У истраживачком подухвату у оквиру наведене теме овог рада извршена је провера и потврда хипотеза. Прва хипотеза (X1) је формулисана тако да оснивачи привредних друштава чешће бирају повољни инвестициони амбијент и национално законодавство оне државе чланице у којој су прописани нижи трошкови оснивања друштва са ограниченом одговорношћу, бржа администрација и могућност интернет регистрације, али и стабилна пореска политика. Друга хипотеза (X2) је да су пресуде Европског суда у предметима кључним за потврђивање слободе регистрације и предузетничког кретања у оквиру граница Европске уније, утицале на развој регулаторног такмичења међу државама чланицама и реформе компанијског права, које су уследиле након тога. Једно од питања које се у складу са тим поставља је, да ли је пракса Европског суда у случајевима потврђивања слободе пословног настањивања и изазивањем регулаторног такмичења међу државама чланицама негативно утицала на процес хармонизације права друштава унутар граница Европске уније или му доприноси.

Докторска дисертација кандидаткиње је написана латиничним писмом и обима је 301 странице, док су технички испуњени сви неопходни услови, који су од стране Факултета прописани да морају бити испоштовани приликом израде једног оваквог научног рада.

У оквиру сваког појединачног дела кандидаткиња је адекватно, те посебне делове структурално оплемењила са посебним поднасловима који чине део једне шире целине.

ПРЕДГОВОР..... ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

ПРЕДГОВОР - ЕНГЛЕСКИ..... ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

ПРЕДГОВОР - НЕМАЧКИ ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

ПРЕДГОВОР - ИТАЛИЈАНСКИ..... ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

	УВОД	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
	ПРЕДМЕТ И ОБЈЕКАТ ИСТРАЖИВАЊА	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
	ХИПОТЕЗЕ	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
	СВРХА И ЦИЉ ИСТРАЖИВАЊА	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
	НАУЧНЕ МЕТОДЕ	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
	СТРУКТУРА РАДА	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
I	ДЕО ПРВИ	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
1.1	ГЛАВА ПРВА.....	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
1.1.1	<i>Друштво с ограниченом одговорношћу - појам</i>	Error! Bookmark not defined.
1.1.2	<i>Привреда и друштво с ограниченом одговорношћу</i>	Error! Bookmark not defined.
1.1.3	<i>Имплементација д.о.о.-а у национална законодавства</i>	Error! Bookmark not defined.
1.2	ГЛАВА ДРУГА.....	33.
1.2.1	<i>Хармонизација компанијског права држава чланица Европске уније</i> Error! Bookmark not defined.	
1.2.2	<i>Слобода пословног настањивања</i>	Error! Bookmark not defined.
1.2.3	<i>Мала и средња предузећа</i>	Error! Bookmark not defined.
1.3	ГЛАВА ТРЕЋА.....	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
1.3.1	<i>Утицај пресуда Европског суда на слободу пословног настањивања</i> Error! Bookmark not defined.	
1.3.2	<i>Пресуда Ц-212/97 Centros</i>	Error! Bookmark not defined.
1.3.3	<i>Пресуда Ц-167/01 Inspire Art</i>	66.
1.3.4	<i>Пресуда Ц-208/22 Uberseering</i>	68.
1.3.5	<i>Пресуда Ц-411/03 SEVIC System</i>	71.
1.3.6	<i>Пресуда Ц-196/04 Cadbury Schweppes</i>	Error! Bookmark not defined.
1.4	ГЛАВА ЧЕТВРТА	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
1.4.1	<i>Регулаторна конкуренција у земљама Европске уније</i>	Error! Bookmark not defined.
1.4.2	<i>Немачка</i>	Error! Bookmark not defined.
1.4.3	<i>Велика Британија</i>	86.
1.4.4	<i>Република Хрватска</i>	Error! Bookmark not defined.
1.4.5	<i>Перспективе пословног настањивања - Четрнаеста директива</i>	95.
II	ДЕО ДРУГИ	105.
2.1	ГЛАВА ПРВА	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
2.1.1	<i>Правна регулатива наднационалних форми привредних друштава у Европској унији</i> Error! Bookmark not defined.	
2.1.2	<i>Европско економско интересно удружење</i>	Error! Bookmark not defined.
2.1.3	<i>Европска компанија</i>	Error! Bookmark not defined.
2.1.4	<i>Европско задружно друштво</i>	Error! Bookmark not defined.
2.2	ГЛАВА ДРУГА.....	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
2.2.1	<i>Предлог Уредбе Societas Privata Europaea</i>	Error! Bookmark not defined.
2.2.2	<i>Оснивање</i>	Error! Bookmark not defined.
2.2.3	<i>Статут Societas Privata Europaea</i>	Error! Bookmark not defined.
2.2.4	<i>Мишљења држава чланица Европске уније</i> Error! Bookmark not defined.	
2.3	ГЛАВА ТРЕЋА.....	Error! Bookmark not defined.
2.3.1	<i>Предлог Директиве СУП</i>	Error! Bookmark not defined.
2.3.2	<i>Оснивање</i> 135.	
2.3.3	<i>Уговор о оснивању</i>	140.
III	ДЕО ТРЕЋИ	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
3.1	ГЛАВА ПРВА.....	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
3.1.1	<i>Развој компанијског права у Републици Хрватској</i>	Error! Bookmark not defined.

3.1.2	Реформе компанијског права.....	Error! Bookmark not defined.
3.1.3	Усклађивање с правном тековином Европске уније.....	Error! Bookmark not defined.
3.2	ГЛАВА ДРУГА.....	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
3.2.1	Основне карактеристике друштва с ограниченом одговорношћу.....	Error! Bookmark not defined.
3.2.2	Оснивање и оснивачи.....	Error! Bookmark not defined.
3.2.3	Уговор о оснивању друштва.....	Error! Bookmark not defined.
3.2.4	Упис у судски регистар.....	Error! Bookmark not defined.
3.3	ГЛАВА ТРЕЋА.....	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
3.3.1	Чланство и правни односи.....	Error! Bookmark not defined.
3.3.2	Права и обавезе.....	Error! Bookmark not defined.
3.3.3	Престанак чланства.....	Error! Bookmark not defined.
3.4	ГЛАВА ЧЕТВРТА.....	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
3.4.1	Органи.....	Error! Bookmark not defined.
3.4.2	Управа.....	Error! Bookmark not defined.
3.4.3	Скупштина.....	Error! Bookmark not defined.
3.4.4	Надзорни одбор.....	Error! Bookmark not defined.
3.5	ГЛАВА ПЕТА.....	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
3.5.1	Одговорност за обавезе друштва.....	Error! Bookmark not defined.
3.5.2	Пробој правне личности.....	Error! Bookmark not defined.
3.5.3	Престанак и ликвидација друштва.....	Error! Bookmark not defined.
IV	ДЕО ЧЕТВРТИ.....	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
4.1	ГЛАВА ПРВА.....	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
4.1.1	Основне карактеристике д.о.о.-а у Републици Србији.....	Error! Bookmark not defined.
4.1.2	Оснивање.....	Error! Bookmark not defined.
4.1.3	Регистрација друштва.....	216.
4.1.4	Удели.....	Error! Bookmark not defined.
4.2	ГЛАВА ДРУГА.....	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
4.2.1	Чланство и правни односи.....	Error! Bookmark not defined.
4.2.2	Права и обавезе.....	Error! Bookmark not defined.
4.2.3	Престанак чланства.....	Error! Bookmark not defined.
4.3	ГЛАВА ТРЕЋА.....	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
4.3.1	Органи друштва.....	Error! Bookmark not defined.
4.3.2	Скупштина.....	Error! Bookmark not defined.
4.3.3	Надзорни одбор.....	251.
4.3.4	Директори.....	Error! Bookmark not defined.
4.4	ГЛАВА ЧЕТВРТА.....	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
4.4.1	Одговорност за обавезе друштва.....	Error! Bookmark not defined.
4.4.2	Престанак друштва.....	Error! Bookmark not defined.
4.4.3	Хармонизација с правом Европске уније.....	Error! Bookmark not defined.
	ЗАКЉУЧАК	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
	ЛИТЕРАТУРА	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
Садржај табела:		
Табела 1:	Приказ пораста броја основаних друштава с ограниченом одговорношћу у Швајцарској, Немачкој и Аустрији.....	27
Табела 2:	Приказ утицаја праксе Европског суда на могућност преноса средишњег места управљања и регистрованог седишта друштва.....	43
Табела 3:	Приказ промена у сектору малих и средњих предузећа насталих као последица приступања Републике Хрватске Европској унији.....	58

Табела 4. Број основаних друштава с ограниченом одговорношћу након доношења пресуде Centros.....61

Докторска дисертација под називом „Друштво са ограниченом одговорношћу - развој и перспективе према европском законодавству“ структурно је концепирана у седам целина. У Предговору, који је написан на српском, енглеском, немачком и италијанском језику на првих 7 страница докторске дисертације кандидаткиња је истакла да је друштво с ограниченом одговорношћу као друштво капитала једна од најчешће бираних форми за обављање пословне делатности у већини земаља. Оно што га чини најчешће бираном формом друштва је његова правна еластичност због које омогућава остваривање различитих циљева. Због својих обележја, друштво са ограниченом одговорношћу најучесталија је правна форма за оснивање малих и средњих предузећа која су основ привреде Европске уније. Кандидаткиња је појаснила да је у истраживачком подухвату, у оквиру наведене теме овог рада извршила проверу и потврду хипотеза, које су већ наведене. Кандидаткиња је навела и методе које су коришћене у овом истраживању, те је комбиновањем наведених метода детаљно истражен развој друштва с ограниченом одговорношћу у националним законодавствима држава чланица Европске уније, наднационалној разини Европске уније и Републике Србије као земље кандидата у чланство Европске уније. Критички и компаративни приказ уређења друштва с ограниченом одговорношћу у националним законодавствима изабраним за објекте истраживања послужиле су за анализу да ли су државе чланице својим реформама успеле у регулаторном такмичењу у односу једних на друге.

У Уводу (од 10. - 17. странице докторске дисертације), који представља прву целину докторске дисертације, кандидаткиња је дала приказ значаја теме, како са практичног тако и теоријског аспекта, с обзиром да се ради о веома актуелној, значајној и специфичној теми, која захтева и такав приступ приликом истраживања. Због тога је кандидаткиња у самом Уводу предвидела неколико целина, као што су: дефинисање и опис предмета истраживања, циљ и сврха истраживања, полазне хипотезе, научне методе истраживања и очекивани резултати.

У другој целини (од 18. - 104. странице докторске дисертације), која представља Део први и садржи укупно четири главе је анализиран појам друштва са ограниченом одговорношћу. Кандидаткиња је истакла да државе у својим националним законодавствима предвиђају правне форме у којима је могуће обављање привредне или неке друге делатности. Због својих обележја, друштво с ограниченом одговорношћу најучесталија је правна форма за покретање малих и средњих предузећа, која су покретач привреде Европске уније. Међутим, иако учествују у највећем делу остварења бруто друштвеног производа, како земаља чланица тако и Европске уније у целости суочена су с низом препрека која ометају њихов потпун развој у оквиру унутарњег тржишта. Тиме је спречено остварење њиховог пуног потенцијала доприносу привреде Европске уније. Уједначена правила за њихово деловање на унутрашњем тржишту Европске уније помогла би њиховом даљем развоју. С циљем функционалног унутрашњег тржишта Европска унија успоставила је инструменте осигуравања да правна правила у подручју компанијског права међу државама чланицама буду компатибилна. То су: хармонизација националних прописа из области компанијског права које државе чланице кроз усвојене директиве морају да уврсте у своја национална законодавства и стварање нових наднационалних организацијских облика за обављање привредне делатности, који постоје заједно с националним облицима и представљају алтернативу предузетницима и судски надзор над националним компанијским правом држава чланица кроз пресуде кључне за остварење права слободног пословног настањивања. Кандидаткиња је анализирала најугицајније пресуде Европског суда у погледу остваривања слободе пословног настањивања, те статистичке податке приказане у овом делу истраживачког рада, те закључила да иду у прилог прве постављене хипотезе да оснивачи привредних друштава чешће бирају повољни инвестициони амбијент и национално законодавство оне државе чланице у којој су прописани нижи трошкови оснивања друштва са ограниченом одговорношћу, бржа администрација и могућност интернет регистрације, али и стабилна пореска политика, што потврђује и другу хипотезу да су пресуде Европског суда, утицале на развој регулаторног такмичења међу државама.

У трећој целини (од 105. - 142. странице докторске дисертације), која представља Део други и садржи три главе извршена је упоредноправна анализа националних извора компанијског права, кандидаткиња је указала да неједнако утврђени стандарди у подручју компанијског права, посебно у погледу правних форми предвиђених за обављање промета роба и пружање услуга, отежавају слободно кретање привредних друштава међу државама чланицама Европске уније. Слобода пословног настањивања унутар граница Европске уније као јединственог тржишта загарантована је већ одредбама примарног законодавства, тачније Уговором о оснивању Европске заједнице и незамисливо је њено остварење у пракси без хармонизованих прописа држава чланица у којима се привредним друштвима она и осигурава. Главни циљеви хармонизације компанијског права су лакше остварење пословног настањивања, лакши и бржи приступ јавности информацијама о друштвима, поједностављивање захтева за објављивање података који су прописани за привредна друштва и уклањање правних препрека за развој привредних друштава на европском нивоу. Јединствено, унутрашње тржиште подразумева оснивање друштава на нивоу Европе, а привредним друштвима је омогућено деловање на подручју целе Уније према јединственом правном оквиру. Кандидаткиња је истакла да се у Европској унији може стварати и наднационално право које се непосредно примењује у земљама чланицама, којег су непосредни адресанти земље чланице и њихови грађани. Такво право има предност пред националним правом и не може се заменити ни мењати националним правом, али како је реч о ретким прописима, њихова примена немогућа је без примене осталих прописа националног права. Након много година неуспелих покушаја успостављања јединственог оквира Европске Уније за предузећа, законодавним инструментима

које је 2001. усвојило Веће омогућено је стварање европских привредних друштава. Усвојена су правила за Европску задругу, а створено је и Европско економско интересно удружење (ЕЕИГ). Европску компанију могуће је основати од 2001. године. Динамична дешавања у привреди и тржишта капитала захтевају константу модернизацију прописа и прилагођавање тренутним захтевима како у националним законодавствима, тако и на нивоу Европске уније, јединственог тржишта уз уредбе и директиве, као инструменте секундарног законодавства. Један од неуспелих покушаја и предложених облика привредног друштва предвиђен је Нацртом Уредбе о европском приватном друштву у јуну 2008. године. Од укупног броја малих и средњих привредних друштава регистрованих у Европској унији њих отприлике 12 милиона чине друштва с ограниченом одговорношћу, а готово половина њих су друштва с ограниченом одговорношћу с једним чланом. Из тог разлога кандидаткиња је закључила последњи од предлога је Директива о СУП-у како би у свакој држави чланици требало да се оснивају у форми друштва с ограниченом одговорношћу с једним чланом. Одредбе о оснивању, оснивачком акту и органима управљања конкурентна су националним законодавним решењима друштва с ограниченом одговорношћу која прате динамику модерне привреде што је потврда константног развоја регулативе друштва с ограниченом одговорношћу у европском законодавству.

У четвртој целини (од 143. – 197. странице докторске дисертације), која представља Део трећи и садржи пет глава је дат детаљан преглед развоја друштва са ограниченом одговорношћу у хрватском праву. Приликом израде главног законског текста за регулацију компанијског права орјентисаног на савремену привреду и тржиште хрватски законодавац узор је потражио у немачком законодавцу као земљи водеће европске привреде чиме су усвојена модерна, европска решења компанијског права. Потписивањем Споразума о стабилизацији и придруживању Република Хрватска преузела је обавезу даље хармонизације свог правног система са правном тековином Европске уније. Изменама и допунама Закона о трговачким друштвима у хрватско компанијско право уврштене су европска решења прописана уредбама и директивама. Кандидаткиња је указала да су значајније измене последњих година биле оне пре приступања Европској унији 1.јула 2013.године. Следи реформи које су се у државама чланицама дешавале у области компанијског права, посебно друштва с ограниченом одговорношћу Изменама и допунама Закона о трговачким друштвима из 2012.године у хрватски је правни систем уведена могућност оснивања једноставног друштва с ограниченом одговорношћу (ј.д.о.о.) као варијанте класичног друштва са ограниченом одговорношћу. Ова измена је учињена из жеље задржавања хрватских, али и привлачења иностраних привредника који привредна друштва оснивају у повољном регулаторном и финансијском окружењу, а у контексту регулаторног такмичења држава чланица Европске уније што по мишљењу кандидаткиње додатно потврђује хипотезе постављене у овој докторској дисертацији.

У петој целини (од 200. - 272. странице докторске дисертације), која представља Део четврти и садржи четири главе извршена је анализа српског права код регулативе друштва са ограниченом одговорношћу. На основу хронолошког развоја правног уређења друштва с ограниченом одговорношћу у Републици Србији кроз новију историју, кандидаткиња истиче да је видљив његов развој у складу са европским стандардима. Већ самим увођењем ове правне форме привредног друштва у српско законодавство, привредницима је омогућено лакше покретање привредне делатности кроз флексибилно правно уређење друштва с ограниченом одговорношћу и уз релативно низак оснивачки капитал. Ово је посебно важно за мале и средње предузетнике, који су и у Републици Србији, али и у европским, па и ширим размерима покретач привреде. Каснијим изменама Закона о предузећима из 1996.године, али и Законом о привредним друштвима из 2004. и 2011.године, која су уређивала друштво с ограниченом одговорношћу, српски законодавац пратио је модерна дешавања на свом, али и европском привредном тржишту. Једнако тако, свака новина која је уврштена у законе, који уређују српско компанијско право пратиле су европске стандарде правног уређења ове правне области. То је пре свега видљиво кроз уређење оснивачког капитала друштва с ограниченом одговорношћу, оснивачке акте потребне за његово оснивање, органе који воде и управљају друштво па и брисање ограничења максималног броја чланова друштва с ограниченом одговорношћу. Из свега наведеног кандидаткиња је закључила како се Република Србија и пре уласка у Европску унију прикључила регулаторном такмичењу и свој правни систем правовремено припремила како за европску теорију, тако и за праксу Европског суда.

У шестој целини (од 272. - 284. странице докторске дисертације), тј. Закључку, сажети су резултати истраживања, направљен је пресек важних ставова, дата је анализа више националних законодавстава и решења компанијских права, те права Европске уније по питању друштва са ограниченом одговорношћу, а којима је циљ да се докажу постављене хипотезе.

Седма целина садржи библиографске референце, које је кандидаткиња користила приликом истраживања и то 127 библиографских јединица, 64 правна извора и 23 интернет извора.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Докторска дисертација под називом *Друштво с ограниченом одговорношћу – развој и перспективе према европском законодавству* структурно је подељена у седам целина. У Делу првом докторске дисертације кандидаткиња је анализирала појам друштва с ограниченом одговорношћу, карактеристике које га чине атрактивним за покретање пословног подухвата и привредно значење овог друштва капитала. Такође, у другој целини приказани су историјски развој и рецепција друштва с ограниченом одговорношћу у национална законодавства у земљама регије и Европске уније. У оквиру ове целине, дат је преглед тока хармонизација компанијског права у Европској

унији. Акценат је стављен на дефинисање појма пословног настањивања и његово остваривање као једне од основних слобода у Европској унији. Анализом пресуда Европског суда у предметима кључним за остваривање пословног настањивања указано је на разлоге развоја регулаторног такмичења у државама чланицама Европске уније. Кандидаткиња је у Делу другом докторске дисертације презентује наднационално уређење компанијског права у Европској унији. Како је наглашено, уз хармонизовани регулаторни оквир међу државама чланицама, остваривању пословног настањивања доприносе и нове наднационалне форме привредних друштава. Након анализе већ постојећих форми привредних друштава на наднационалном нивоу, приказан је последњи који је у Предлогу Директиве о друштвима с ограниченом одговорношћу с једним чланом предвидела Европска комисија - *Societas Unius Personea*. Предлог СУП-а намењеног малим и средњим предузетницима послужио је за појашњење перспективе и циљева који се желе постићи таквом правном регулативом друштва с ограниченом одговорношћу. Део трећи докторске дисертације кандидаткиња је постулирала на детаљаном прегледу развоја компанијског права у Републици Хрватској као најмлађој чланици Европске уније, реформама које су уследиле због усклађивања с правном тековином Европске уније. Дата је анализа правног уређења друштва с ограниченом одговорношћу у хрватском правном систему, правна структура, темељне карактеристике и утицај које су на саму привреду ове државе чланице имале промене узроковане регулаторном конкуренцијом. Део четврти докторске дисертације кандидаткиња је посветила анализи актуелног правног уређења друштва с ограниченом одговорношћу у Републици Србији као земљи кандидаткињи за приступање Европској унији и указује се на тренутну усклађеност са правном тековином Европске уније. У закључку су сажети резултати истраживања, направљен пресек важних ставова, дата је анализа уређења друштва с ограниченом одговорношћу у националним законодавствима држава чланица, Републике Србије с посебним акцентом на предлоге наднационалног уређења као и на нивоу Европске уније. Још једном истичемо да је кандидаткиња сваким појединачним делом докторске дисертације одговорила на тему рада и дала значајне резултате истраживања, који ће у будућности бити корисни како за домаћег законодавца, у виду смерница на које треба да обрати пажњу при квалитативном уређењу компанијске легислативе и друштва са ограниченом одговорношћу, тако и за правне практичаре, који су едуковани са којим проблемима у овој области могу да се суоче у реалним тржишним условима.

VI ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Кандидаткиња је указала да европска интеграција, којој тежи и Република Србија, почива на идеји стварања унутрашњег тржишта, чији је процес прерастао свој примарни економски значај. Од самих почетака стварања и организовања европских земаља, Европска унија је била замишљена и требала је да се оствари кроз низ европских демократских институција, које су надлежне за доношење одлука у областима где су заједничка деловања ефикаснија од деловања поједине земље чланице. Друштво с ограниченом одговорношћу (*nem. Gesellschaft mit beschränkter Haftung – GmbH, eng. Private Limited*) као правна форма привредног друштва настало је у немачком правном систему. За разлику од осталих друштава која су настајала кроз дуги низ година развијајући се према потребама пословне праксе, кандидаткиња је анализирала детаљно друштво с ограниченом одговорношћу као резултат директне немачке законодавне интервенције. Томе су по њеном становишту претходиле потребе привредника који су желели започети некакав предузетнички подухват, али им већ постојеће правне форме нису одговарале из више разлога, било да се радило о недостатку тада прописаног оснивачког капитала за акционарско друштво или о критеријумима одговорности код друштава лица. Једино друштво у којему је одговорност чланова за обавезе друштва била одвојена од друштва правног лица до тада је било акционарско друштво. Међутим, за разлику од англо – саксонског правног система, кандидаткиња је мишљења да немачко акционарско друштво није било намењено малим предузетницима. Оцењено као доста круто и сложено, акционарско друштво више није било погодно за пословне подухвате предузетницима с мањим капиталом и мањим бројем чланова друштва. Коначно решење пронађено је у друштву с ограниченом одговорношћу регулисаном Законом о друштвима с ограниченом одговорношћу (*nem. Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung – GmbHG*, §5) који је ступио на снагу у мају 1892. године. Након неколико покушаја измена Закона о друштвима с ограниченом одговорношћу, тек је у јулу 1980. учињена тзв. мала реформа, која је захватила мање делове Закона, а ступила је на снагу 1. јануара 1981. године. Кандидаткиња је како хронолошком, тако и упоредно правном анализом дошла до закључака да је од тада па све до 2008. године немачки законодавац регулативу друштава с ограниченом одговорношћу тек прилагођавао директивама Европске уније са сврхом хармонизације компанијског права унутар њених граница. За нечим више заправо није ни било потребе, јер се по броју основаних друштава с ограниченом одговорношћу (не само у Немачкој, већ и у осталим државама) од његова настанка до данас, друштво с ограниченом одговорношћу показало као највећи немачки извозни правни производ. Томе у прилог су свакако ишле добро разрађене правне карактеристике и регулатива. Упоредна анализа показала је да сва национална законодавства готово идентично дефинишу друштво с ограниченом одговорношћу, разврставају га у исту класу према основној подели и обележавају га идентичне карактеристике. Ту се пре свега мисли на правну личност, која се стиче уписом у одговарајући регистар, оснивачки капитал потребан за његово оснивање, одговорност за обавезе друштва, права и обавезе чланова као и престанак статуса чланства. Оно где су уочљиве минималне разлике пре свега је у области организације управљања и пословањења самим друштвом. Кандидаткиња је анализом српске легислативе закључила да је Република Србија доношењем Закона о привредним друштвима 2011. године прилагодила своје одредбе о организацији самог друштва с ограниченом одговорношћу европској традицији. Тако је према Закону о привредним друштвима оснивачима на располагању монистички или

дуалистички начин управљања. За који ће се систем одлучити, аутономија је оснивача, односно чланова друштва у чему се уочава мање строга законска регулатива овог друштва у односу на акционарско друштво као друштво капитала. Кандидаткиња је резимирала да је оснивачки акт у готово свим државама чланицама Европске уније па и у Републици Србији уговор о оснивању. Република Србија је до последњег Закона о привредним друштвима као и Енглеска захтевала и постојање статута уз уговор о оснивању као оснивачки акт, међутим обе су земље одустале од овог захтева. Енглеска је од обавезе доношења статута одустала модернизацијом *Companies Act* 2006. године. Разлог за то било је непотребно постојање два акта који на идентичан начин уређују исте ствари везане за друштво. Управо због слободне пословне настањивања у државама чланицама Европске уније привредници су слободни изабрати национално законодавство оне државе чланице која има флексибилне услове и мање трошкове за оснивање привредног друштва. Остваривање тога права довело је до одлива предузетника, али и капитала из одређених држава чланица што није наишло на најбоље реакције. Повољни услови оснивања, брза регистрација друштва доступна и путем интернета, али и ниски административни трошкови које за *Limited*, односно енглеско друштво с ограниченом одговорношћу прописује енглески законодавац, учинили су ово друштво главним конкурентом немачком, али и правној форми друштва с ограниченом одговорношћу осталих држава чланица, па су привредници своја друштва почели у повећаном броју оснивати у Енглеској. Кандидаткиња је проучила и *Private company limited by shares*, скраћено *Limited ili Ltd.*, који је енглеска форма друштва с ограниченом одговорношћу. Регулације га *Companies Act*, модернизован 2006. године и карактерише га једноставност и ниски трошкови при оснивању. Енглеско друштво с ограниченом одговорношћу због велике флексибилности и брзине при оснивању и деловању, показало се као највећи конкурент класичном немачком друштву с ограниченом одговорношћу (*GmbH*). Форма друштва, коју одликује ограничена одговорност чланова, брзо оснивање на основу образаца доступних путем интернета и изостанак захтева за великим оснивачким капиталом потребним за оснивање брзо се показао као чешћи избор привредницима у односу на класично друштво с ограниченом одговорношћу. Једноставно оснивање *Limited.-a* додатно је поједностављено реформом британског *Companies Act-a* 2006 године. У периоду од 2003. до 2006 године у Великој Британији основано је преко 67.000 нових Лтд.-а из других чланица Европске Уније при чему је највећи уплив био управо из Немачке, затим Француске, Холандије и Норвешке. Приказом одлука Европског суда у предметима кључним за потврђивање слободне пословне настањивања и покретање предузетничког потхвата унутар граница Европске уније, загарантованим Уговором о функционисању Европске уније, указано је на основне разлоге развоја регулаторног такмичења међу државама чланицама и реформе компанијског права, које су уследиле након тога. Посебно оне, које се односе на друштво с ограниченом одговорношћу. Кандидаткиња је истакла да су најугицајније пресуде Европског суда у погледу остваривања слободне пословне настањивања донете у случајевима „Centros“ 1999. године, „Ubersserring“ 2002. године, „Inspire Art“ 2003. године и „SEVIC Systems“ 2005. године., те новије „Cardeburry Schweppes“ и „VALE“ 2012. године. Наведеним судским пресудама потврђена је правна личност привредних друштава у свакој од држава чланица Европске уније без обзира према којем националном законодавству је основано и додатно је забрањена дискриминаторна примена националних прописа према друштвима основанима у другој држави чланици. Највећа промена коју је МоМиГ донео немачкој пословној пракси, како је видљиво из истраживања, свакако је могућност оснивања нове форме друштва с ограниченом одговорношћу, тзв. *Unternehmergeellschaft ili UG - haftungsbeschränkt (Mini GmbH / Mini društvo s ograničenom odgovornošću)* са смањеним оснивачким капиталом потребним за оснивање. Одредбама МоМиГ -а за оснивање друштва с ограниченом одговорношћу омогућено је оснивање друштва с ограниченом одговорношћу за које је довољно минималних 1,00 евра. Такође, наведеним изменама омогућено је новооснованом друштву с ограниченом одговорношћу да свој простор деловања након оснивања не мора усмерити само на немачки географску територију. Тако, осим седишта које је унутар државних граница Немачке, новоосновани *Mini GmbH* не мора имати никакве друге везе с матичном државом и може деловати било где на територију Европске уније чиме се одступило од доктрине стварног седишта друштва у немачком праву. Кандидаткиња је истакла да су пресуде Европског суда и реформе које су изазвале у области компанијског права међу државама чланицама потврда постављених хипотеза ове докторске дисертације. Реформе су посебно видљиве у области регулативе друштава с ограниченом одговорношћу. Исто као и Француска, Шпанија је модернизирала своју форму друштва с ограниченом одговорношћу (тзв. *SLNE*) 2003. године. Енглеска је реформом *Companies Act-a* 2006. године модернизирала и додатно олакшала оснивање свог *Limited-a*, а Немачка се регулаторном такмичењу прикључила 2008. увођењем тзв. *Mini д.о.о.-а (Unternehmergeellschaft ili UG – haftungsbeschränkt)*. Међу последњим државама компанијско право и оснивање друштва с ограниченом одговорношћу модернизирале су Република Хрватска 2012. године и Аустрија 2013. такође увођењем посебног облика већ постојеће форме друштва с ограниченом одговорношћу са сниженим основним капиталом. Уз хармонизацију националних законодавстава компанијског права својих држава чланица, Европска унија развила је и неколико правних форми за обављање привредне делатности на наднационалном нивоу. Европско економско интересно удружење (EEIG) могуће је основати још од 1985. године, европску компанију (*Societas Europea, SE*) уређену као европско акционарско друштво од 2001. године, а од 2003. године могуће је основати европску задругу (*SCE*). Европска задруга као један од првих форми наднационалних привредних друштава у Европској унији уређен је Уредбом (ЕЗ) бр. 1435/2003 о Статуту Европских задруга. Једно од питања које је кандидаткиња поставила је да ли је пракса Европског суда у случајевима потврђивања слободне пословне настањивања и изазивањем регулаторног такмичења међу државама чланицама негативно утицала на процес хармонизације компанијског права унутар

граница Европске уније или му допринела? Кандидаткиња закључује да импликације регулаторног такмичења на уређење компанијског права држава чланица унутар Европске уније, с освртом на Републику Хрватску као најмлађу чланицу, али и могуће перспективе српског законодавства, доказују да су пресуде Европског суда ипак довеле до хармонизовања националних одредби што такође иде у прилог потврђивању прве хипотезе. Увођење Mini друштва с ограниченом одговорношћу потврђује да је национално друштво с ограниченом одговорношћу могуће учинити конкуретним без пресликавања решења из законодавства осталих држава чланица Европске уније. Ово је сигуран показатељ како се увођењем предности специфичних за одређено законодавство државе може конкурисати без апсолутног прихватања или преузимања туђих решења за исто питање. У периоду од 2008. до краја 2013. године основано је више од 100.000 таквих малих друштава с оснивачким капиталом од 1 Евра. Кандидаткиња указује и да су снижавање оснивачког капитала и поједностављивање оснивања друштва с ограниченом одговорношћу свакако имали позитивне ефекте на предузетничке културу и зауставиле експанзију оснивања енглеског друштва с ограниченом одговорношћу међу привредницима осталих држава чланица.

На основу хронолошког праћења броја новооснованих друштава с ограниченом одговорношћу у државама чланицама Европске уније, које је уследило након реформи националних законских прописа којима се уређује друштво с ограниченом одговорношћу кандидаткиња је закључила да је прва постављена хипотеза (X1) која гласи: оснивачи привредних друштава чешће бирају повољни инвестициони амбијент и национално законодавство оне државе чланице у којој су прописани нижи трошкови оснивања друштва са ограниченом одговорношћу, бржа администрација и могућност интернет регистрације, али и стабилна пореска политика – потврђена. Такође, реформе које су уследиле након донесених пресуда потврђују другу хипотезу (X2) која гласи: пресуде Европског суда у предметима кључним за потврђивање слободе пословног настањивања и предузетничког кретања у оквиру граница Европске уније, утицале су на развој регулаторног такмичења међу државама чланицама и реформе компанијског права које су уследиле након тога. Већина држава чланица или не дозвољавају пренос седишта привредног друштва или га ограничавају бројним административним и финансијским препрекама па је пренос дуготрајан, компликован и скуп. Постојеће законске одредбе о слободном преносу седишта друштва у виду европске компаније и слично, не задовољавају критеријуме модерне привреде. Једна од перспектива, по мишљењу кандидаткиње је свакако доношење предложене Четрнаесте директиве о преносу седишта привредног друштва. Усвајање тзв. Четрнаесте директиве, односно директиве о прекограничном премештању седишта друштва већ је било саставни део плана Европске комисије за модернизацију компанијског права 2003. године. Овакво уређење преноса седишта би требало да има велики ефекат и на друштва с ограниченом одговорношћу с обзиром на то да се за ту правну форму привредници најчешће одлучују приликом покретања свог пословања. Четрнаеста директива требала би омогућити друштвима пренос њиховог регистрованог седишта у другу државу чланицу различиту од оне у којој су основана без компликоване процедуре, скувих трошкова и претходног спровођења поступка ликвидације. Осим хармонизованог регулаторног оквира међу државама чланицама, остваривању пословног настањивања допринесе и нови, наднационалне форме привредних друштава. Један од неуспелих покушаја којег је предлагала Европска комисија био је *Societas Privata Europea* (европско приватно друштво у форми друштва с ограниченом одговорношћу) намењено малим и средњим предузетницима. Кандидаткиња указује да позадина доношења Предлога Уредбе о европском приватном друштву, али и циљеви који су се желели постићи нису били довољни, па није дошло до договора око оснивања облика друштва с ограниченом одговорношћу на наднационалном нивоу. Истраживање у овој докторској дисертацији се, уз развој, односило и на перспективе уређења друштва с ограниченом одговорношћу према европским стандардима. Кандидаткиња је истакла Комисијин нови Предлог директиве о друштвима с ограниченом одговорношћу с једним чланом којим се намерава *de facto* увести категорију европског приватног привредног друштва. Регулаторни оквир овог новог правног предлога и правне форме SUP-а, готово је идентичан регулаторном оквиру који је био предвиђен за европско приватно привредно друштво. Осим што би имао јединствен европски назив већ би и сва његова битна обележја која се односе на оснивање, минимални оснивачки капитал, регистровано седиште, оснивачки акт, морала бити дефинисана наднационалним правом. SUP се у материјалном смислу не може окарактерисати као наднационални правни облик, за који би одговарајући правни основ био чланак 352. UFEU-а. У оквиру Предлога Директиве о SUP -у предвиђа се 28 различитих врста SUP -а, али то не значи да се ради о националном правном облику. Европска компанија има 28 различитих облика, а њен наднационални карактер није споран. То међутим није случај са SUP -ом. Стога се мора довести у питање исправност члана 50. UFEU-а као правног основа, коју је применила Комисија за ову иницијативу. У делу правне регулативе друштва с ограниченом одговорношћу кандидаткиња је истакла да је и даље нужно се водити концепцијом, која систематски највише одговара конкретним потребама привреде. Уважавање већ постојећих решења у упоредним правним системима увек је добар пут на личном развоју регулативе, а с обзиром на јасно одређење путу европске интеграције Република Србија и даље треба пратити правно уређење на нивоу Европске уније. Већим делом је то до сада већ и учињено. Изостанак неких правних форми у последњем Закону о привредним друштвима, по мишљењу кандидаткиње не треба исувише критички посматрати с обзиром на то да ће се уласком Србије у Европску унију већ постојеће правне форме моћи основати *ipso facto* па ни нема потребе за њиховим посебним уврштавањем уз већ постојеће правне форме на националном нивоу.

VII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Аналитичан и систематичан рад по изабраној теми, који је истовремено и правно логичан, јасан и садржајан. Сама

докторска дисертација представља заокружену целину, која пружа одговоре по свим питањима која су постављена у раду од стране кандидаткиње. Приликом израде докторске дисертације, кандидаткиња је користила адекватну и богату литературу, која је од значаја за изабрану тему. Структура изабране литаратуре као и релевантност извора података употпуњују овај рад у један изузетно квалитетан истраживачки подухват од којег ће имати користи и наука и друштво. У истраживачком подухвату, у оквиру наведене теме овог рада кандидаткиња је извршила проверу и потврду хипотеза. Прва постављена хипотеза (X1) гласи: оснивачи привредних друштава чешће бирају повољни инвестициони амбијент и национално законодавство оне државе чланице у којој су прописани нижи трошкови оснивања друштва са ограниченом одговорношћу, бржа администрација и могућност интернет регистрације, али и стабилна пореска политика – потврђена. Друга хипотеза (X2) гласи: пресуде Европског суда у предметима кључним за потврђивање слободе пословног настањивања и предузетничког кретања у оквиру граница Европске уније, утицале су на развој регулаторног такмичења међу државама чланицама и реформе компанијског права које су уследиле након тога. Методе које су коришћене у овом истраживању јесу упоредноправни метод, историјски метод, нормативни метод, анализа и синтеза, логички, језички, телеолошки, системски, дескриптивни метод, догматски метод, методе апстракције и конкретизације, метод генерализације, метод доказивања, метод класификације, метод узорака, метод компилације, индуктивни и дедуктивни метод. Комбиновањем наведених метода, урађено је најпрецизније и најдетаљније изучавање развоја друштва са ограниченом одговорношћу и истраживање актуелног стања легислативе у упоредном законодавству. Избор националних законодавстава представља објекте истраживања који су били критички презентовани и компарирани узајамно са намером да се посредством различитих правних система прикаже на који начин исти регулишу друштво са ограниченом одговорношћу и да ли је пракса Европског суда у случајевима потврђивања слободе пословног настањивања и изазивањем регулаторног такмичења међу државама чланицама негативно утицала на процес хармонизације права друштава унутар граница Европске уније или му доприноси. Мишљења смо да су одабране најрепрезентативније легислативе за истраживање, које је кандидаткиња успешно спровела и то национална права Србије, Хрватске, Енглеске, Немачке, Француске, САД, Швајцарске, Италије и Аустрије. Ови истраживачки методи прикупљања података су адекватно примењени с обзиром на поље истраживања и на приступ раду и циљеве рада који су постављени од стране кандидаткиње, док је начин приказа и тумачења резултата истраживања остварен на изузетном научном нивоу.

VIII КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

1. Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме
Докторска дисертација кандидаткиње је у потпуности написана у складу са образложењем теме приликом пријаве исте.
2. Да ли дисертација садржи све битне елементе
Приликом критичке анализе докторске дисертације, мора се истаћи да рад не садржи такве недостатке који би утицали на квалитет овог научног рада. Може се закључити на основу свега наведеног да рад садржи све битне елементе које би један овакав научни рад требао да садржи.
3. По чему је дисертација оригиналан допринос науци
Сваки научни рад па самим тим и ова докторска дисертација има своју сврху, циљ и одређени научни квалитет који је несумњиво и у овом раду постојан. С обзиром на изабрану тему докторске дисертације, кандидаткиња се одлучила да одређени допринос бољем и квалитетнијем сагледавању изабране проблематике рада и да стави свој лични допринос сазнању у овој области. Тема рада је веома актуелна глобално, али и у нашој земљи која се налази у процесу транзиције и где квалитетна легислатива има посебан значај како на привредни систем у целини, тако и за прилив страних инвестиција. Нарочито је важно истаћи да ће они који буду читали ову докторску дисертацију како у смислу опште едукације по питањима ове проблематике тако и стручне едукације која би им могла помоћи у бољем сагледавању изабране теме и лакшем разумевању конкретне проблематике, имати квалитетан извор информација и мишљења по питањима ове теме.
4. Недостаци дисертације и њихов утицај на резултат истраживања
Докторска дисертација кандидаткиње не садржи у себи било какве недостатке који би могли квалитативно да утичу на овај научни рад. Са тим у вези, мора се констатовати да не постоје ни било какви други очигледни недостаци у самом раду чије присуство би могло за последицу да има на квалитет научног истраживања и резултате таквог истраживања.

IX ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене дисертације, Комисија предлаже:

- да се докторска дисертација прихвати а кандидаткињи одобри одбрана
- да се докторска дисертација враћа кандидату на дораду (да се допуни односно измени) или
- да се докторска дисертација одбија

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

Проф. др Мирослав Витез, Председник Комисије

Проф. др Слободан Јовановић, Члан Комисије

Проф. др Маријана Дукић Мијатовић, Ментор

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење односно разлоге због којих не жели да потпише извештај.